

Adviesraad Sociaal Domein

Rhenen, 22 oktober 2018

Geacht College,

De Adviesraad Sociaal Domein heeft zich in zijn vergadering van 10 oktober 2018 gebogen over uw adviesaanvraag betreffende de notitie Ondersteuning voor Mantelzorgers, met als ondertitel Nota Mantelzorgondersteuning en Plan van aanpak d.d. 1 oktober 2018.

De Adviesraad heeft eerder zelf gevraagd om een dergelijke notitie zoals u die nu aan ons voorlegt en die beoogt tot een weloverwogen samenhangend beleid te komen op dit nieuwe terrein. Wij zijn blij met deze notitie.

De opmerkingen die u hieronder aantreft, hebben tot doel suggesties te bieden voor het verder aanscherpen van de notitie dan wel het beleid.

Participatie betrokkenen

In de notitie wordt in de inleiding opgesomd hoe de notitie tot stand is gekomen, d.w.z. wie en op welke wijze geconsulteerd is. De Adviesraad waardeert de brede consultatie, maar stelt dat het nog beter ware geweest als het concept eindresultaat nogmaals ter toetsing was voorgelegd aan de doelgroep zelf.

Het bereiken van mantelzorgers

In hoofdstuk 4 worden een vijftal punten van Movisie geciteerd die belangrijke redenen zouden zijn waarom informele zorgverleners zo moeilijk te bereiken zijn. Wij denken dat hier bedoeld wordt: te bereiken zijn met draaglast verminderende maatregelen. Jammer dat het rapport onvoldoende aansluit bij wat hier uit onderzoek is gevonden. Juist op een aantal van deze punten is winst te behalen in doelgerichtheid van het beleid. Een aantal inconsistenties uit het rapport doorzien en herzien is van belang om betekenisvolle maatregelen te kiezen en door te voeren. Wij noemen de volgende :

- a. Gesteld wordt dat mantelzorgers geen mantelzorgers genoemd willen worden en dat hen beter kan worden gevraagd : zorgt u voor iemand ? Opmerkelijk is dat in de notitie de woorden mantelzorg en mantelzorgers dan toch voortdurend gebezigd worden.
- b. Gesteld wordt dat mantelzorg niet verplicht kan worden. Toch wordt ook de bekende slogan "mantelzorg overkomt je, vrijwilligerswerk is een keuze" gebezigd. Dat kan niet beide. Juister lijkt ons te zeggen 'Mantelzorg komt op je pad, vrijwilligerswerk zoek je'.
- c. Beide kwesties hangen samen met de wens van veel mantelzorgers niet alleen gezien te willen worden vanuit de belasting- c.q. overbelastingvraag.

Met dit alles wordt de informele zorgverlener tot een slachtoffer gemaakt, terwijl het in beginsel gaat om een van de vele normale rollen in het menselijk samenleven. Wij zien die zienswijze, wellicht onbedoeld, ook terug op bijvoorbeeld de volgende plaatsen:

- p. 3: Als doel wordt gesteld: 'Mantelzorgers kunnen zorg verlenen op een manier die past bij hun eigen leven'. Wij zijn van mening dat het hier om 'past in' zou moeten gaan.

- p. 4: Als een van de uitgangspunten wordt gesteld dat het erom gaat de balans draagkracht/draaglast te behouden. Wij zijn van mening dat een positievere aanduiding vanuit de beleving van de mantelzorger beter past. Het gaat o.i. om behoud van plezier en motivatie.

Morele en emotionele vraagstukken bij informele zorg

In de notitie worden vele praktische mogelijkheden benoemd waarmee informele zorgverleners geholpen kunnen worden hun taak te vervullen. Wij missen echter aandacht voor wat vaak het moeilijkste is, namelijk het ondersteunen bij het trekken van grenzen naar degene die om zorg vraagt. Zorgvragers kunnen in sommige gevallen immers oeverloos zijn in hun beroep op de ander.

Financiële positie van de mantelzorger/informeel zorgverlener

Wij ondersteunen van harte de gedachte dat met name informeel zorgverleners met een laag inkomen hulp ontvangen in de context van het minimabeleid.

Bijzondere groepen

Het is goed dat in het beleid aandacht wordt gevraagd voor jonge mensen op wiens pad een zorgvraag komt. Ervaren zij werkelijk dat er geen verplichting op hen rust?

Een tweede, zeer grote, subgroep missen wij echter op pagina 12, namelijk de hoogbejaarde inwonende partners van vaak zeer ernstig beperkte zorgvragers. Op deze vaak zelf fragiele mensen wordt veelal 24 uur een beroep gedaan. Het is niet eenvoudig hierin de juiste zaken aan te pakken, maar het begint bij onderkenning.

Woonplaats (woonplaatsbeginsel)

Zoals u in uw notitie noemt, is een mantelzorger vaak woonachtig in een andere gemeente dan hun naaste. Het verontrust ons dat bij het ondersteunen van mantelzorgers, volgens de notitie, het woonplaatsbeginsel van de zorgvrager wordt gehanteerd. Met andere woorden: de woonplaats van de zorgvrager is leidend en niet de woonplaats van de mantelzorger. Een landelijke afspraak die door de gemeente Rhenen wordt gevolgd.

Dit terwijl we eerder tot de conclusie zijn gekomen dat juist voor mantelzorgers die op afstand van de zorgvrager wonen, mantelzorg als een extra belasting wordt ervaren. We vragen de gemeente dan ook de landelijke afspraken te bespreken op landelijk niveau en aan te passen. Mantelzorgers ervaren extra belasting bij het overbruggen van afstand. We vragen de gemeente, indien gewenst door de mantelzorger in kwestie, dezelfde ondersteuning te bieden als aan mantelzorgers van wie de zorgvrager wel in de gemeente Rhenen woont.

De Adviesraad hoopt met dit advies een positieve bijdrage voor de Rhenense burgers te hebben geleverd aan de ontwikkelingen in het Sociaal Domein.

Graag ontvangen wij uw reactie op dit advies.

Met vriendelijke groeten,
namens de Adviesraad,

Mirjam Groenendijk, voorzitter